

Center for Strategic Studies of the
Islamic Republic of Iran Army

**Journal Of
Army Strategic Research**
Print ISSN:27834212
Volume 2 Issue 5
Fall 2023
P.P. 35-52

Training Need Assessment for the Joint Operations in the future war Environments

Hosin Shokohi*¹ , Mohammad Akraminia²

Abstract

The first and most basic step in the formulation and implementation of the training program is the correct and real-based implementation of the need assessment process. Extensive requirements, resource and time constraints, and the need for continuous improvement of staff capabilities in the joint operations theater require a need assessment, in order to provide an accurate and comprehensive assessment of the facilities and limitations of the current situation and available resources needed for future programs. This research attempts to identify the components and indicators of need assessment in the joint operations training of the Islamic Republic of Iran Army (I.R.I Army) and to determine the existing situation of the needs assessment in the training of the joint operations. This paper is an applied study. Data collection has been conducted, using survey and library methods as well as the first hand documents, interviews and questionnaires. The required components of the I.R.I Army's joint training were determined through analyzing documents and interviews; then, the indicators of each component were specified by processing the questionnaires. The result was 7 components and 26 indicators. At the end, the current status of the need assessment in joint operations training of the I.R.I Army has been evaluated, according to the specified indicators.

Keywords: Need assessment, Training, Joint operations, I.R.I Army.

Citation: Shokohi , Hosin; Akraminia, Mohammad (2023). Training Need Assessment for the Joint Operations in the future war Environments. *Journal Of Army Strategic Research*, 2 (5): 35-52.

1.PhD- Management - Higher National Defense University - (Author) Tehran- Iran
shokohi.hossain@gmail.com

2.PhD- Management - Higher National Defense University -Tehran- Iran

Received: 2023/05/10
Accepted: 2023/08/09

Article Type : Research - based

نیازسنجی آموزشی عملیات مشترک اجا در محیط جنگ های آینده

حسین شکوهی^{۱*}، محمد اکرمی^۲

چکیده

اولین و اساسی ترین گام در تدوین و اجرای برنامه آموزشی، اجرای صحیح و مبتنی بر واقعیت فرایند نیازسنجی است. گستردگی نیازها، محدودیت منابع و زمان و لزوم ارتقای مستمر توانایی های کارکنان در صحنه عملیات مشترک، ضرورت انجام مرحله نیازسنجی را در آموزش ایجاب می نماید تا برآورد صحیح و جامعی از امکانات و محدودیت های وضع موجود و منابع مورد نیاز جهت برنامه های آتی حاصل شود. این پژوهش به دنبال احصای مولفه ها و شاخص های نیازسنجی آموزش عملیات مشترک اجا و مشخص نمودن وضع موجود نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک بوده است. این تحقیق از نوع کاربردی است. داده ها با استفاده از روش های میدانی و کتابخانه تخصصی و با ابزارهای اسناد و مدارک دست اول، مصاحبه و پرسشنامه گردآوری شده اند. مولفه های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا طی تجزیه تحلیل اسناد و مدارک و مصاحبه ها احصا شده و شاخص های هر یک از مولفه ها با پردازش سوالات پرسشنامه تعیین گردیده است که در مجموع شامل ۷ مولفه و ۲۶ شاخص می باشد. در انتها با توجه به شاخص های احصا شده وضع موجود نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا مورد سنجش قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: نیازسنجی، آموزش، عملیات مشترک، اجا

استناد: شکوهی، حسین؛ اکرمی، محمد. (۱۴۰۲). نیازسنجی آموزشی عملیات مشترک اجا در محیط جنگ های آینده. فصلنامه پژوهش های راهبردی ارتش، ۲(۵): ۳۵-۵۲.

۱. دانش آموخته دکتری - مدیریت - دانشگاه عالی دفاع ملی - تهران - ایران. (نویسنده مسئول)

shokohi.hossain@gmail.com

۲. دانش آموخته دکتری - مدیریت - دانشگاه عالی دفاع ملی - تهران - ایران.

مقدمه

ارتش جمهوری اسلامی ایران بعنوان مدافع اصلی تمامیت ارضی ایران اسلامی وظیفه دارد از منابع و منافع و ارزش‌های حیاتی و اساسی ملت و کشور دفاع نماید. از سویی این دفاع کارآمد مستلزم آموخته‌های نظامی اثربخش در ارتش ج.ا.ا می باشد.

تجربه هشت سال دفاع مقدس و جنگ‌های اخیر در جهان و منطقه جنوب غرب آسیا بیان‌گر پیچیده بودن، مشترک بودن و ائتلافی بودن جنگ‌ها است و جنگ‌های آینده عمدتاً با رویکرد عملیات مشترک خواهد بود. بر این اساس، اجا در راستای وظایف و مأموریت‌های مصرحه (حفظ استقلال و تمامیت ارضی و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران) و همچنین لزوم انطباق ظرفیت‌ها و منابع خود متناسب با تغییرات محیط و صحنه‌های نبرد آینده برای کسب حداکثر موفقیت در اجرای مأموریت، نیازمند اجرای عملیات مشترک مبتنی بر آموزش‌های مدون با الگوی مناسب است. برنامه‌ریزان آموزشی در سراسر جهان و در تمامی سازمان‌هایی که با آموزش سروکار دارند، ناگزیرند برای تدوین برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی خویش دلایل قانع‌کننده‌ای داشته باشند. نیازسنجی در واقع فرایند جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات است که براساس آن نیازهای افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و جوامع مورد شناسایی قرار می‌گیرد. بر اساس اغلب الگوهای آموزشی برای اجرای هر نوع آموزش از جمله آموزش‌های عملیات مشترک در ارتش جمهوری اسلامی ایران، بایستی مرحله نیازسنجی انجام گیرد.

این پژوهش به دنبال احصای مولفه‌ها و شاخص‌های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک و مشخص نمودن وضع موجود نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک است. تا در نهایت، اثربخشی فرآیند آموزش عملیات مشترک در ارتش جمهوری اسلامی ایران ارتقا یابد. ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌بایست ظرفیت‌ها و منابع خود را متناسب با تهدیدات و تغییرات محیطی و صحنه‌های نبردهای آینده انطباق دهد در این راستا با اتخاذ رویکرد جدید آموزش عملیات مشترک نیازمند شناسایی اجزای مختلف آموزش عملیات مشترک است. با توجه به اینکه تاکنون در پژوهش‌های علمی به مولفه‌ها و شاخص‌های نیازسنجی آموزش عملیات مشترک پرداخته نشده است، این مولفه‌ها و شاخص‌ها ناشناخته باقی مانده‌اند. به همین دلیل امکان مشخص نمودن وضعیت موجود نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک وجود ندارد. بنابراین مسئله اصلی این تحقیق مشخص نبودن مولفه‌ها و شاخص‌های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران است.

پیشینه

(۱) در سال ۱۳۹۳ ناخدا یکم عرشه ستاد فرامرز نصری در تحقیقی با عنوان «طراحی الگوی تربیت و آموزش افسران رسته عرشه نیروی دریایی راهبردی آجا با تاکید بر

توانمندسازی آن‌ها» در دانشکاه دفاع ملی با هدف طراحی الگوی تربیت و آموزش افسران رسته عرشه نیروی دریایی راهبردی آجا با تاکید بر توانمند سازی آنها در نتیجه ی این تحقیق مهم ترین ابعاد، مولفه ها و شاخص های الگوی تربیت و آموزش افسران رسته عرشه نیروی دریایی راهبردی آجا ۱- توانمندی عمومی ۲- توانمندی تخصصی ۳- توانمندی حرفه ای شناخته شدند.

(۲) در سال ۱۳۸۹ در یادار دوم پاسدار علی اکبر خزایی در تحقیقی با عنوان « بررسی نظام آموزشی افسران نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مبتنی بر ارزیابی عملکرد آموزشی تحولات محیطی مؤلفه‌های صحنه نبرد آینده و ارائه الگوی مناسبی برای آنان » در دانشکاه دفاع ملی با هدف بازتعریف و تجزیه و تحلیل مؤلفه‌های محیطی و صحنه نبرد آینده مؤثر بر نظام آموزشی افسران ندسا و دستیابی به الگوی مناسب نظام آموزشی با توجه به نیازهای کنونی و آتی (ندسا) مبتنی بر تحولات محیطی و مؤلفه‌های نیروهای آینده. در تجزیه و تحلیل این تحقیق مؤلفه‌های نبرد آینده ، الزامات تحقق رویکرد در حوزه آموزش و پیشنهادها آمده است.

ادبیات مربوط به الگوهای آموزشی مورد بررسی قرار گرفته است، خلاصه نظر صاحب نظران مختلف در خصوص ابعاد و اجزای الگوهای آموزش در جدول زیر آمده است.

جدول (۱): ابعاد و اجزای محوری نظریه‌ها، الگوها و مدل‌های آموزشی

محقق یا عنوان مدل	ابعاد و اجزای اصلی
ابطحی، ۱۳۸۳	فرایندها به طور خطی دنبال می شوند، اما فرایند ارزشیابی به فرایندهای قبلی بازخورد می دهد
استون، ۲۰۰۲	فرایند آموزش کارکنان شامل سه مرحله اصلی نیازسنجی، اجرا و ارزشیابی است. نیازسنجی مبتنی بر تجزیه و تحلیل متغیرهای سازمانی وظیفه‌ای (شغلی) و فردی است نتایج نیازسنجی در قالب هدف‌های آموزش جلوه گر میشود. اجرای برنامه نیز شامل انتخاب و طراحی راهبردهای یاددهی و یادگیری مناسب است. ارزشیابی نتایج از اهداف تعیین شده آموزش اقتباس شده‌اند.
هاکت، ۲۰۰۳	آموزش کارکنان شامل هفت مرحله اصلی تعیین نیازهای آموزشی، انتخاب فرصت- های یادگیری، طراحی آموزشی، مواد و تجهیزات آموزش، تعیین روش‌های آموزشی، ارزیابی یادگیری، ارزشیابی و تجدید نظر در برنامه است، در آموزش کارکنان باید از موارد و تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری مناسب به طور گسترده استفاده شود، این الگو بر ارزیابی یادگیری تأکید دارد.

ابعاد و اجزای اصلی	محقق یا عنوان مدل
به اصول و مبانی آموزش و یادگیری بزرگسالان به عنوان یکی از عناصر مهم آموزش سازمانی توجه شده است. جریان بازخورد مستمر و همه جانبه بین کلیه اجزاء و عناصر برنامه‌ریزی و اجرای آموزش برقرار است.	واگن، ۲۰۰۵
سه عنصر اصلی زمین‌سازمانی، ویژگی‌های یادگیری و زمینه آموزش و بهسازی به عنوان ورودی‌های نظام طراحی و اجرای آموزش سازمانی در نظر گرفته است، برای تعیین نیازهای آموزشی به فرصت‌های رشد کارکنان به عنوان یک عامل نیازسنجی توجه دارد، بر استفاده از مدیران به عنوان مربیان دوره تأکید شده و در ارزشیابی به محاسبه نرخ بازگشت سرمایه توجه شده است.	هوگان و آماندا، ۲۰۰۶
به آموزش و بهسازی کارکنان با رویکرد پروژه‌ای نگریسته‌اند حسن مدل، توجه به ابعاد و الزامات کل فرایند از جهات مختلف	گریفیت و ویلیامز، ۱۹۹۸
فرایند آموزش و بهسازی منابع انسانی به صورت خطی دیده می‌شود و فرایند ارزیابی نتایج به فرایندهای قبلی بازخورد می‌دهد	کریمی و رنگریز، ۱۳۷۵
مراحل اصلی آموزشی و بهسازی: شناسایی نیازهای آموزش و بهسازی، طرح‌ریزی استراتژی‌ها و برنامه‌ی آموزشی و بهسازی، ارائه فرصت‌های یادگیری، منابع و پشتیبانی، ارزشیابی اثربخشی آموزش و بهسازی، ارزشیابی اثربخشی آموزش و بهسازی	اسلومن (هیئت هادی انگلستان) ۲۰۰۳

در جمع بندی نظرات و دیدگاه‌های مختلف، می‌توان ابعاد آموزش را درشش مرحله خلاصه کرد:

۱. تشخیص نیازهای آموزشی (نیازسنجی)
۲. طراحی و برنامه ریزی آموزشی
۳. تعیین منابع مورد نیاز برنامه های آموزشی
۴. اجرای برنامه آموزشی
۵. ارزشیابی برنامه آموزشی
۶. نظارت

ادبیات تحقیق نشان می‌دهد نیازسنجی یکی از ابعاد اصلی در تمامی الگوهای آموزشی است. در ادامه با توجه به این که این تحقیق در پی احصای مؤلفه‌ها و شاخص های نیازسنجی عملیات مشترک است، با استفاده از مبانی نظری و ادبیات تحقیق موجود در باره عملیات مشترک، با صاحب‌نظران مصاحبه صورت گرفته است.

روش شناسی

این تحقیق از نوع کاربردی است زیرا نتایج این پژوهش در حوزه نیازسنجی آموزش عملیات مشترک در آجا کاربرد دارد؛ در این تحقیق داده ها با استفاده از روش های میدانی و کتابخانه تخصصی و با ابزارهای اسناد و مدارک دست اول، مصاحبه و پرسشنامه گردآوری شده اند و اسناد و مدارک و مصاحبه ها مورد تجزیه و تحلیل کیفی قرار گرفته و پرسشنامه ها نیز با استفاده از آمارهای استنباطی تحلیل شده اند.

جامعه آماری این تحقیق شامل متخصصان و صاحب نظران آموزش و عملیات در داخل و خارج از نیروهای مسلح است که دارای مدرک کارشناسی ارشد به بالا و حداقل بیست و پنج سال تجربه کار هستند. با بررسی به عمل آمده تعداد کل این افراد حدود ۲۶۰ نفر برآورد شده است. تعداد جامعه نمونه با استفاده از فرمول کوکران با ضریب خطای ۵٪ شصت نفر تعیین گردیده که با روش طبقاتی تصادفی مشخص شده است. جامعه خبرگی این تحقیق شامل صاحب نظران نظامی شاغل یا بازنشسته و فرماندهان و مسئولین عمده ارتش، سپاه، ستاد کل و وزارت دفاع است که با مباحث مربوط به آموزش و عملیات مشترک و محیط جنگ های آینده آشنا و دارای سابقه تصدی مشاغل عملیاتی و راهبردی و حداقل بیست و پنج سال سابقه خدمت بوده و یا هستند. با توجه به شناخت محققین با استفاده از روش نمونه گیری کیفی، هدفمند (قضاوتی) تعداد ۲۰ نفر انتخاب شده است^۱ که در مرحله مطالعات تطبیقی جهت جمع آوری اطلاعات و اسناد و با اجرای مصاحبه حضوری برای تعیین مولفه ها و شاخص های ارائه الگوی آموزش عملیات مشترک از نظرات آنان استفاده شده است.

در این تحقیق به منظور دستیابی به روایی لازم، سعی شده سئوالات مصاحبه دقیقاً مرتبط با موضوع تحقیق باشد. پرسشنامه ای که تهیه شده ابتدا به تعداد محدودی از صاحب نظران ارائه شد و تصحیحات لازم در آن انجام گردیده است. همچنین برای پایایی پرسشنامه ها از آزمون آلفای کرونباخ استفاده گردید که مقدار آلفای کرونباخ بدست آمده بالاتر از ۰/۷ و کمتر از ۱ بوده که قابل قبول است.

یافته ها

اسناد و مدارک بررسی شده و مصاحبه های انجام شده با صاحب نظران به صورت کیفی و با استفاده از روش تحلیل محتوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جمع بندی تحلیل ها به تفکیک اهداف تحقیق به شرح زیر است:

^۱ - محققین پس از تشکیل جلسات هم اندیشی با حضور استادان، به عنوان کانون تفکر تخصصی و با توجه به محدود بودن تعداد صاحب نظران موجود در این حوزه در نیروهای مسلح تعداد جامعه خبرگی را ۲۰ نفر برآورد کردند.

هدف ۱: احصای مولفه‌ها و شاخص‌های مناسب نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا بر اساس اسناد و مدارک و مطالعات مورد نظر و همچنین بر اساس پاسخهای داده شده به سوال اول مصاحبه، مولفه‌های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا با مولفه‌های احصا شده در اسناد و مدارک انطباق دارد. جدول صفحه‌ی بعد مولفه‌های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا را نشان می‌دهد.

جدول (۲): مؤلفه‌های نیازسنجی عملیات مشترک

ردیف	بعد	مولفه
۱	نیازسنجی آموزشی عملیات مشترک	سنجش نیازهای آموزشی
		سنجش نیازهای فراگیران
		سنجش محیط منطقه‌ای
		سنجش نیاز اساتید (فراده)
		سنجش ساختار آموزشی
		سنجش نیازهای کیفی متون و محتوا
		کادر پشتیبانی و اداری

هدف ۲: تعیین چگونگی وضع نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا در بررسی اسناد و مدارک و مصاحبه با صاحب نظران و همچنین تحلیل‌های آماری مبتنی بر Sig بدست آمده برای تبیین وضع موجود مؤلفه‌ها و شاخص‌های تعیین شده مبین این مطلب است که در بعد نیازسنجی صرفاً مولفه‌های سنجش نیازهای آموزشی و سنجش نیاز اساتید مورد توجه قرار گرفته و سایر مولفه‌ها آن طور که باید مورد توجه نیستند. تجزیه و تحلیل پرسشنامه‌ها:

پس از احصای مولفه‌های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا از طریق اسناد و مدارک و مصاحبه با صاحب نظران، برای هر مولفه شاخص سازی صورت گرفته و میزان اهمیت و وزن (وضع موجود) هر شاخص از طریق پرسشنامه مورد سنجش قرار گرفته است. عملیات آماری انجام شده شامل تعداد پاسخ دهندگان، درصد فراوانی ضریب همبستگی، سطح معنا داری، رگرسیون، ضریب بتا و اولویت‌ها به شرح زیر جمع بندی و تلخیص شده است.

جدول (۳): اهمیت شاخص ها

اولویت ها	ضریب بتا	رگرسیون	سطح معنا داری sig	ضریب همبستگی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص ها	مولفه
۶	۰/۱۵۶	۰/۶۳۷	۰/۰۰۰	۰/۱۹۲	۰	۰	۰	۲۹	۳۱	(۱) محتوا و متون مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	۱- سنجش نیازهای آموزشی
					۰	۰	۰	۴۸.۳	۵۱.۷	(۲) وسایل کمک آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۰	۱	۴۲	۱۷	(۳) فضای آموزش مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۰	۱.۶۶۷	۷۰	۲۸.۳	(۴) تجهیزات آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۰	۳	۳۸	۱۹	(۵) فناوری های آموزش	
					۰	۰	۵	۶۳.۳	۳۱.۷	(۶) سنجش نیازهای آموزشی	
					۰	۰	۱	۳۹	۲۰	(۷) تجهیزات آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۰	۱.۶۶۷	۶۵	۳۳.۳	(۸) فناوری های آموزش	
					۰	۰	۱	۴۸	۱۱	(۹) سنجش نیازهای آموزشی	
					۰	۱	۶	۳۷	۱۶	(۱۰) بودجه و اعتبار	
					۰	۱.۶۷	۱۰	۶۱.۷	۲۶.۷	(۱۱) نیازهای فردی آموزش عملیات مشترک	
					۳	۰/۵۴۱	۰/۰۱۶	۰/۱۸۳	۰	۰	
۰	۰	۶.۶۶۷	۵۸.۳	۲۵					(۲) نیازهای فردی آموزش عملیات مشترک		
۰	۰	۳	۴۰	۱۷					(۳) نیازهای فردی آموزش عملیات مشترک		

اولویت‌ها	ضریب بتا	رگرسیون	سطح معنا داری sig	ضریب همبستگی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص‌ها	مؤلفه
					0	0	5	66/7	۲۸.۳	نیازهای گروهی آموزش عملیات مشترک	
					۰	۰	۸	۲۲	۲۰	نیازهای سازمانی آموزش عملیات مشترک	
					0	0	13/33	53/3	33/3		
۱	۰/۴۸۵	۰/۰۰۰	۰/۵۶۹	۰	۰	۱	۱۸	۴۱	۶۸/3	سنجش (۱) تهدیدات در آموزش عملیات مشترک	۲- سنجش محیط منطقه‌ای
				۰	۰	۱	۳۷	۲۲	۳۶/7	سنجش (۲) فرصت‌ها در آموزش عملیات مشترک	
				۰	۰	۰	۳۵	۲۵	41/7	(۱) دانش شغلی و نظامی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
				۰	۰	۳	۴۶	۱۱	18/3	(۲) کمیت کادر آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	۴- سنجش نیاز اساتید(فراد) (۵۵)
۴	۰/۴۸۶	۰/۰۱۴	۰/۳۱۵	۰	۰	۵	76/7	۱۳	21/7	(۳) ترکیب کادر آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
				۰	۰	۲	۳۴	۲۴			

اولویت ها	ضربیت بنا	رگرسیون	سطح معنا داری sig	ضربیت همبستگی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص ها	مولفه
					0	0	3/333	56/7	40	(۴) سطوح علمی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۱	۰	۳۶	۲۳	(۵) تجربه کادر آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					0	1/67	0	60	38/3	(۱) ساختار موجود آموزش عملیات مشترک	
۷	۰/۱۳۱	۰/۰۰۶	۰/۳۵۲		۰	۲	۶	۳۱	۲۱	(۲) ساختار مطلوب مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	۵-سنجش ساختار آموزشی
					0	3/33	10	51/7	35	(۱) متون تخصصی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۱	۲	۳۶	۲۱	(۲) متون تخصصی خارجی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					0	1/67	3/333	60	35	(۳) متون عمومی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	۶-سنجش نیازهای کیفی متون و محتوا
۲	۰/۵۸۷	۰/۰۰۰	۰/۴۷۶		0	1/67	5	56/7	36/7	(۱) متون تخصصی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۰	۵	۴۱	۱۴	(۲) متون عمومی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					0	0	8/333	68/3	23/3	(۳) متون تخصصی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	

اولویت‌ها	ضرب‌بنا	رگرسیون	سطح معنا داری sig	ضرب همبستگی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص‌ها	مولفه
۵	۰/۳۴۳	۰/۲۹	۰/۲۸۳	۰	۱	۰	۵	۲۵	۱۹	۴)متون عمومی خارجی	۷- کادر پشتیبانی-اداری
					1/67	0	8/333	58/3	31/7	مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					۰	۱	۱	۲۶	۲۲	۵)متون مهارتی و کاربردی مورد نیاز آموزش عملیات	
					0	1/67	1/67	60	36/7		
					۰	۰	۳	۴۳	۱۴	۱)کیفیت کادر	
					0	0	5	71/7	23/3	پشتیبانی- اداری	
۵	۰/۳۴۳	۰/۲۹	۰/۲۸۳	0	۰	۰	۵	۴۴	۱۱	۲)تخصص کادر	۷- کادر پشتیبانی-اداری
					0	0	8/33	73/3	18/3	پشتیبانی اداری	
					۰	۰	۴	۴۳	۱۳	۳) تجربه کادر	
					0	0	6/67	71/7	21/7	پشتیبانی- اداری	

جدول (۴): وزن (وضع موجود) هر شاخص

اولویت ها	ضریب بنا	رگرسیون	سطح معنا داری (Sig)	ضریب همبستگی	خیلی کم	ح	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص ها	مولفه
							۷	۵		(۱) محتوا و متون مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	نیازهای آموزشی ۱-سنجش
						0	1/67	5	/33		
						۹	۹	۱		(۲) وسایل کمک آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
						1/7	8/33	8/3	/67		
						۱	۸	۹		(۳) فضای آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
	۰/۲۶۴	۰/۸۱۷	۰/۰۰۰	۰/۴۹۸		8/3	6/67	1/7	/33	(۴) تجهیزات آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	نیازهای آموزشی ۲-سنجش
						0	0	8/3	/67		
						۴	۳	3/3	/33	(۵) فناوری های آموزشی	
						3/3	5	3/3		(۶) سنجش نیازهای بودجه و اعتبار	
						0	0	5			
										(۱) نیازهای فردی آموزش عملیات مشترک	نیازهای آموزشی ۲-سنجش
						/33	3/33	0	3/3		
						۰	۸	3/33	0	(۲) نیازهای گروهی آموزش عملیات مشترک	
	۰/۰۵۱	۰/۰۰۰	۰/۵۸۷			6/7	3/33	۰		(۳) نیازهای سازمانی آموزش عملیات مشترک	
						5	0	0	3/3	/67	
										(۱) سنجش تهدیدات در آموزش عملیات مشترک	نیازهای آموزشی ۳-سنجش
						0	6/67	5	/33		
										(۲) سنجش فرصتها در آموزش عملیات مشترک	محیط منطقه ای
	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰	۰/۵۹۹			5	5	6/7	/33		

اولویت‌ها	ضریب بتا	رگرسیون	سطح معناداری sig	ضریب همبستگی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص‌ها	مولفه
						۵	۳			(۱) دانش شغلی و نظامی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					1/7	8/33	1/7	/33		(۲) کمیت کادر آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					1/7	6/67	6/7			(۳) ترکیب کادر آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	۴- سنجش نیاز اساتید (فراده)
	۰/۴۴۷	۰/۰۰۰	۰/۶۶۷	۰/۶۶۷	6/7	5	6/67	1/7		(۴) سطوح علمی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					6/7	0	5	1/7	/67	(۵) تجربه کادر آموزشی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					1	۲					
					8/3	3/3	/667	1/7	0		
						۰	۰			(۱) ساختار موجود آموزش عملیات مشترک	۵- سنجش ساختار آموزشی
	۰/۱۴۷	۰/۰۰۰	۰/۵۵۱	۰/۵۵۱	6/7	6/67	/33	/33		(۲) ساختار مطلوب مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					6/7	5	5	/33	0		
						۶	۴			(۱) متون تخصصی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					/33	3/3	0	/33		(۲) متون تخصصی خارجی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	۶- سنجش نیازهای کیفی متون و محتوا
	۰/۰۶۷	۰/۰۰۰	۰/۸۰۹	۰/۸۰۹	/33	3/3	5	1/7		(۳) متون عمومی داخلی مورد نیاز آموزش عملیات مشترک	
					1/7	3/33	/67	/33		(۴) متون عمومی خارجی مورد نیاز	
							۹	۱			

اولویت ها	ضریب بنا	رگرسیون	سطح معناداری sig	ضریب همبستگی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شاخص ها	مولفه
						0	5	8/3	/67	عملیات مشترک	آموزش مشترک
					/3	/67	0	3/3	/67	(۵) متون مهارتی و کاربردی مورد نیاز آموزش عملیات	
						۰	۶	۲		(۱) کیفیت کادر پشتیبانی-اداری	
					6/7	0	0	0	/33		
	۰/۰۸۹	۰/۰۰۰	۰/۰۲۱		8/3	5	6/7	۰		(۲) تخصص کادر پشتیبانی-اداری	۷- کادر پشتیبانی-اداری
						۵	۹			(۳) تجربه کادر پشتیبانی-اداری	
					/67	8/33	1/7	/33			

جدول (۵): برآورد پارامترهای (استاندارد و غیر استاندارد) مدل رگرسیونی

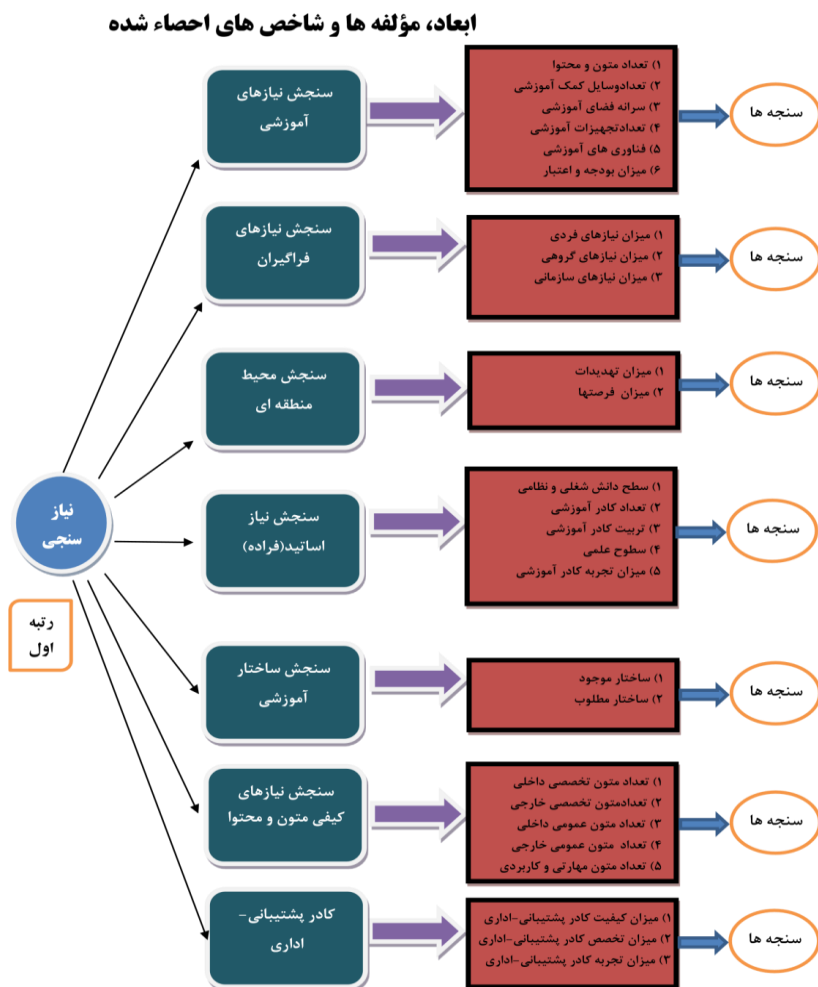
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.186	.256		.729	.469
سنجش نیازهای آموزشی	.247	.080	.264	3.090	.003
سنجش نیازهای فراگیران	.035	.078	.051	.452	.653
سنجش محیط منطقه ای	-.003	.063	-.003	-.040	.968
سنجش نیاز اساتید	.391	.081	.447	4.805	.000
سنجش ساختار آموزشی	.114	.083	.147	1.375	.175
سنجش نیازهای کیفی متون و محتوا	.064	.098	.067	.649	.519
کادر پشت بانی اداری	.088	.088	.089	.995	.325

با توجه به اطلاعات آماری جمع بندی شده در جدول ۳، نیازسنجی آموزش عملیات مشترک اجا دارای هفت مولفه و بیست و شش شاخص است. جدول شماره ۴ وضع موجود هر شاخص را نشان می دهد. با توجه به جدول ۵، در ستون معناداری (sig) نشان داده شده است که تنها مولفه های سنجش نیاز اساتید و سنجش نیازهای آموزشی در مدل معنادار می باشد و با توجه به ستون ضرایب پارامتری استاندارد شده (Standardized Coefficients- Beta) می توان مولفه سنجش نیاز اساتید را در اولویت اول و مولفه سنجش نیازهای آموزشی در اولویت دوم قرار دارد. بنابراین در نیازسنجی آموزش عملیات مشترک اجا، صرفاً مولفه های

سنجش نیازهای آموزشی و سنجش نیاز اساتید مورد توجه قرار گرفته و سایر مولفه‌ها در شرایط مناسبی قرار ندارند. گفتنی است مولفه‌هایی که Sig آن‌ها بیشتر از عدد 0.05 است در وضع مناسبی قرار ندارند و کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.

مدل مفهومی:

با توجه به تجزیه و تحلیل اسناد و مدارک و تحلیل مصاحبه و پرسشنامه‌ها الگوی نهایی مناسب برای شاخص‌ها و مولفه‌های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک اجا را میتوان در شکل ۱ (مدل مفهومی تحقیق) مشاهده کرد.

شکل (۱): مدل مفهومی تحقیق

بحث و نتیجه گیری

با توجه به سوال (۱) براساس تجزیه و تحلیل اسناد و مدارک گردآوری شده و تحلیل مصاحبه های انجام شده با صاحب نظران و بررسی آمارهای استنباطی پرسش نامه ها، مؤلفه ها و شاخص های مناسب نیازسنجی آموزش عملیات مشترک اجا به ترتیب اولویت به شرح جدول زیر می باشد.

جدول (۶): مؤلفه ها و شاخص های نیازسنجی به ترتیب اولویت

مؤلفه	شاخص
سنجش محیط منطقه ای	میزان تهدیدات
	میزان فرصت ها
سنجش نیازهای کیفی متون و محتوا	تعداد متون تخصصی داخلی
	تعداد متون تخصصی خارجی
	تعداد متون عمومی داخلی
	تعداد متون عمومی خارجی
سنجش نیازهای فراگیران	تعداد متون مهارتی و کاربردی
	میزان نیازهای فردی
	میزان نیازهای گروهی
سنجش نیاز اساتید (فراده)	میزان نیازهای سازمانی
	سطح دانش شغلی و نظامی
	تعداد کادر آموزشی
	تربیت کادر آموزشی
	سطوح علمی
	میزان تجربه کادر آموزشی
مؤلفه	شاخص
کادر پشتیبانی و اداری	میزان کیفیت کادر پشتیبانی - اداری
	میزان تخصص کادر پشتیبانی - اداری
	میزان تجربه کادر پشتیبانی - اداری
سنجش نیازهای آموزشی	تعداد متون و محتوا
	تعداد وسایل کمک آموزشی
	سرانه فضای آموزشی
	تعداد تجهیزات آموزشی
	فناوری های آموزشی
سنجش ساختار آموزشی	میزان بودجه و اعتبار
	ساختار موجود
	ساختار مطلوب

همچنین در پاسخ به سوال (۲) با توجه به این که براساس اسناد و مدارک بررسی شده، مصاحبه با خبرگان و نتایج حاصله از پرسش نامه های تکمیل شده، وضع موجود نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک به جز در دو مولفه سنجش نیاز های آموزشی و سنجش نیاز اساتید مناسب نیست بنابراین لازم است سایر مولفه های نیازسنجی در آموزش عملیات مشترک بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد. چنانچه این مولفه ها با شاخص های احصا شده بیشتر مورد توجه و اعمال قرار گیرد، می توانند باعث ارتقای کیفیت آموزش عملیات مشترک در اجا شوند. پیشنهادهای تحقیق
اجرایی:

۱- پیشنهاد می شود نتایج این تحقیق برای کاربردی سازی و بهره برداری در اختیار معاونت تربیت و آموزش و دافوس اجا قرار گیرد.

۲- به منظور هم افزایی و مشارکت علمی و آگاهی مراکز علمی و پژوهشی نیروهای مسلح از یافته های این تحقیق، پیشنهاد می شود نتایج این پژوهش به دانشگاه عالی دفاع ملی و دانشگاه جامع امام حسین(ع) ارائه شود.

تحقیقاتی:

۱- با توجه به وضعیت موجود نیازسنجی آموزش عملیات مشترک آجا، پیشنهاد می گردد، در پژوهشی مستقل، علل وجود ضعف در ابعاد نیازسنجی(ابعادی که در این تحقیق نمره پایین داشته اند) انجام پذیرد.

۲- پیشنهاد می شود تحقیقات دیگری در خصوص سایر ابعاد آموزش عملیات مشترک اجا انجام پذیرد تا ضمن احصای مولفه ها و شاخص ها، وضعیت موجود آن ابعاد نیز مورد سنجش قرار گیرد.

منابع

- ابراهیمی قوام و صغری، قدیمی، (۱۳۹۳)، "اصول آموزش مؤثر تهیه کنندگان".
- اسمعیلی، بابک، (۱۳۸۷)، "نیازسنجی آموزشی با استفاده از تکنیک دلفی"، قابل دسترس در: www.parsmodir.com/db/education/L02.php
- باقری، محمدحسن، (۱۳۹۳)، "طرح ریزی و هدایت عملیات مشترک مرکب"، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا.
- نصری، فرامرز، (۱۳۹۳) "طراحی الگوی تربیت و آموزش افسران رسته عرشه نیروی دریایی راهبردی آجا با تاکید بر توانمندسازی آن‌ها" دانشگاه دفاع ملی
- خزایی، علی اکبر، (۱۳۸۸-۸۹) "بررسی نظام آموزشی افسران نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مبتنی بر ارزیابی عملکرد آموزشی تحولات محیطی مؤلفه‌های صحنه نبرد آینده و ارائه الگوی مناسبی برای آنان" دانشگاه دفاع ملی
- حق جو، نادر و لونی، محمدرضا و نیازی، علی و مسلمی، حسین و سلیمی پناه، پرویز، (۱۳۹۴)، "آیین نامه عملیات مشترک و مرکب در محیط ناهمتراز"، انتشارات دانشکده فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران.
- فولادی، قاسم و منزوی، مسعود، (۱۳۸۷)، "مفاهیم عملیات مشترک، دیده بان علوم فناوری و سامانه های دفاعی"، شماره ششم، موسسه آموزش و تحقیقاتی صنایع دفاعی.
- مولفان، (۱۳۹۰)، "فرهنگ نامه علوم و فناوری دفاعی"، انتشارات موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی، چاپ اول.
- نیازی، علی؛ فرج پور، عبدالحسین؛ توکلی، ابوالفضل؛ (۱۳۹۰). عملیات مشترک و مرکب؛ تهران، دانشکده فرماندهی و ستاد اجا ۱۳۹۰.
- Joint warfare of the US Armed Forces, Chairman Joint Chiefs of Staff Armed Forces of the United States, Joint publication, 1991, P: 4,9, 11,17, 38.
- Joint operations Insights and Best Practices, Gary Luck, Joint Warfighting Center United States Joint Forces Command, 2008, p.:17.
- Joint Pub 1-01.1,(1999), Compendium of Joint Publication, Armed force of U.S of Ammerican January/February, 2001